

Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim

Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi
No:6 • Haziran 2019

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi
No:6 • Haziran 2019

Yürütücü

Prof. Dr. Mahmut ÖZER • MEB Bakan Yardımcısı

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Mahmut AK • İstanbul Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Yıldırım ÜÇTUĞ • Atılım Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Petek AŞKAR • Hacettepe Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ali ERYILMAZ • Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Selahattin GELBAL • Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Bekir S. GÜR • Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Eren CEYLAN • Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Dilara Bakan KALAYCIOĞLU • Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi
Alpaslan DURMUŞ • MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Kemal Varın NUMANOĞLU • MEB Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürü
Dr. Sadri ŞENSOY • MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürü
Dr. Cem GENÇOĞLU • MEB Temel Eğitim Genel Müdürü
Nazif YILMAZ • MEB Din Öğretimi Genel Müdürü
Özgür TÜRK • MEB Bilgi İşlem Dairesi Başkanı

Hazırlayanlar

Emine EROĞLU
Dr. H. Eren SUNA
Dr. Hande TANBERKAN
Ümare ALTUN

Tasarım ve Uygulama

Ümare ALTUN

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar ANKARA
www.meb.gov.tr

© Bu yayının tüm hakları T.C. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. T.C. Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

İçindekiler

Tablolar Dizini • 4
Grafikler Dizini • 5
Takdim • 7
Yönetici Özeti • 8

- 1. Organize Sanayi Bölgeleri**
- 2. Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim • 12**
- 3. Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları • 16**
 - 3.1 Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri • 17
 - 3.2 OSB'lerdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Eğitim Alan Öğrenciler • 22
 - 3.3 Organize Sanayi Bölgelerinde Yer Alan Mesleki Eğitim Merkezleri • 29

4. Öneriler • 34

Kaynaklar • 36

EK 1. OSB'lerdeki Resmi MTAL Öğrencilerinin Eğitim Aldığı Meslek Alanlarının İllere Göre Dağılımı • 37

Tablolar Dizini

Tablo 1	İllere Göre OSB Sayıları, OSB'lerde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve Öğrenci Sayıları	18
Tablo 2	İller Düzeyinde OSB'deki MTAL'lerde Yoğunlaşan Eğitim Alanları, Üretim Alanları ve Çalışma Alanları	24
Tablo 3	İllere Göre OSB Kapsamında Bulunan Mesleki Eğitim Merkezleri	29
Tablo 4	İller Düzeyinde OSB'deki MEM'lerde Yoğunlaşan Eğitim Alanları, Üretim Alanları ve Çalışma Alanları	32

Grafikler Dizini

Grafik 1	OSB'lerdeki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Gören Öğrencilerin Kurum Türlerine Göre Dağılımı	17
Grafik 2	OSB'lerde Yer Alan MTAL Öğrencilerinin Mesleki Alan Dağılımı	22
Grafik 3	İllere Göre OSB'lerde Yer Alan MTAL'lerdeki Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	23
Grafik 4	OSB'lerde Yer Alan MEM Öğrencilerinin Mesleki Alanlara Dağılımı	30
Grafik 5	İllere Göre OSB'lerde Yer Alan MEM'lerdeki Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	31

Takdim

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde 2018 yılında başlattığımız Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları serisinin ilk değerlendirme raporu olarak Türkiye’de Meslekî ve Teknik Eğitimin Görünümünü yayımladık. Söz konusu raporda ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumu, dünyadaki meslekî eğitimdeki yeni yaklaşımlar ve küresel eğilimler detaylı olarak ele alınmış ve 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde hedeflerimiz ve bu hedeflere ulaşmadaki yol haritamıza yer verilmişti.

İkinci değerlendirme raporu olarak Meslekî ve Teknik Ortaöğretimde Kurumsal Dış Değerlendirme Raporunu yayımladık. Söz konusu raporda da Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüz bünyesinde kurduğumuz kalite güvence sistemi bağlamında mesleki ve teknik ortaöğretimde kalite izleme ve değerlendirme birimlerimiz tarafından gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarına yer verdik.

Üçüncü değerlendirme raporunda ise 2018 Liselere Geçiş Sistemi: Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı ele alındı. Raporda 2018 Merkezi Sınav sonuçlarına göre sınavla öğrenci alan okullara merkezi olarak yerleşen öğrencilerin sınav performansları ayrıntılı olarak incelendi.

Dördüncü değerlendirme raporu olan Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarının 2018 Yılında TÜBİTAK Bilim ve Toplum Destek Programlarına Katılımı başlıklı raporda TÜBİTAK tarafından sağlanan 4004, 4005, 4006 ve 4007 destek programlarına Bakanlığımız bünyesindeki kurumlarımızın katılımı ve başvuruları detaylı olarak incelendi.

Geçmişten Günümüze Fotoğraflarla Mesleki ve Teknik Eğitim başlıklı beşinci değerlendirme raporunda Osmanlı İmparatorluğundan Cumhuriyet dönemine kadar mesleki ve teknik eğitimin gelişimi fotoğraflarla anlatıldı. Bu rapor, birbirinden çok farklı özelliklere sahip olan ve farklı zamanlarda hizmet veren meslek okullarının tarihi değişimini incelemek için fırsat sağladı.

Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisinin altıncı raporu olan *Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim*, Türkiye’de sayısı hızla artan Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) eğitim veren mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına odaklanıyor. Raporda OSB’lerde yer alan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında eğitime devam eden öğrenci sayıları, öğrencilerin mesleki alanlara dağılımı ve OSB’lerde öne çıkan üretim alanları iller düzeyinde incelendi. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının OSB’lerde yer alması sayesinde öğrencilere uygulamaya dayalı eğitim açısından sağlanan imkânlar tartışıldı. OSB’lerde öğrencilere sunulan mesleki ve teknik eğitimin niteliğinin artması için öneriler getirildi.

Uygulamalı eğitim açısından öğrencilere önemli fırsatlar sunan OSB’lerde mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumunu göstermek için katkı sağlayacağını düşündüğüm bu raporun hazırlanmasında emek veren tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, raporun hayırlı olmasını diliyorum.

Ziya Selçuk
Millî Eğitim Bakanı

Yönetici Özeti

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), üretim ve hizmet sağlayan kurumların bir araya getirilerek belirli bölgelerde toplanmasıyla oluşan ve bölgenin ekonomisi üzerinde önemli rolü olan alanlardır. Endüstri alanları adıyla tarihteki ilk örnekleri 18. Yüzyılda Amerika ve İngiltere’de görülen OSB’ler, üretimi desteklemek isteyen devletler tarafından kurumların ihtiyaç duyduğu altyapının ortak bir şekilde kurulabilmesi ve lojistik açıdan sağladığı imkânlar ile önemli bir fırsat olarak görülmüştür. 18. Yüzyıl sonlarında artan tekstil üretimine destek sağlamak için kurulan ilk OSB’ler günümüzde birçok farklı alanda üretim ve hizmet sağlayan kurumların organize bir şekilde birlikte çalıştığı alanlar haline gelmiştir.

Ülkemizde de birçok alanda özel sektörün payının hızla artması ile kurulan OSB’lerin sayısında hızlı bir artış görülmüştür. Sanayinin ülkeye yayılması ve az gelişmiş bölgelerde de yaygınlaştırılması amacıyla ilk örneği Bursa’da kurulan OSB’lerin yaygınlaştırılmasına ilişkin karar I. Beş Yıllık Kalkınma Planında alınmıştır. 2019 yılı itibarıyla Türkiye’de tüzel kişilik kazandırılan OSB sayısı 308’e ulaşmıştır ve bu OSB’ler 78 ilde bulunmaktadır.

OSB’ler birçok üretim alanından sektör temsilcilerini bir araya getirmeleri dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimin niteliğini artırma açısından önemli bir potansiyele sahiptir. İşbaşı eğitim açısından sağladığı fırsatlar ve özel sektörle etkileşim arttıkça niteliği artan mesleki ve teknik eğitim kurumlarının OSB’lerde yer alması öğrencilere kendilerini geliştirme açısından birçok imkân vermektedir. Bu imkânlar, birçok sektörde işbaşı eğitim olanaklarının artması, mesleki derslere OSB içinde üretim yapan sektör temsilcilerinin katılması, üretim yapan birçok kuruma ait süreçlerin gözlenebilmesi ve karşılaştırılabilirliği ile öğrencilerin OSB’de üretim süreçleri-

ni sürekli gözlemleyebilmeleri dolayısıyla istihdam alanlarını yakından tanıyabilmeleridir.

OSB’lerde mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik Anadolu lisesi (MTAL) ve mesleki eğitim merkezi (MEM) olmak üzere iki farklı kurumda verilmektedir. 2018-2019 eğitim öğretim yılında OSB’lerde yer alan mesleki ve teknik eğitim kurumlarında toplam 56.334 öğrenci eğitimine devam etmektedir. Bu öğrencilerin 45.514’ü (%80,79) MTAL’de, 10.820’si (%19,21) MEM’de bulunmaktadır. MTAL’deki öğrencilerin ise 32.062’si (%70,44) özel, 13.452’si (%29,56) resmi kurumlarda eğitim almaktadır. OSB kapsamındaki mesleki ortaöğretim kurumlarında eğitim alan öğrenciler, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı tüm mesleki ortaöğretim öğrencilerinin yaklaşık %3’ünü oluşturmaktadır.

OSB’de yer alan MTAL’lerde eğitim alan tüm öğrenciler dikkate alındığında en sık tercih edilen mesleki alanlar sırasıyla Elektrik-Elektronik Teknolojisi (%20,18), Makine Teknolojisi (%15,49) ve Endüstriyel Otomasyon Teknolojileridir (%8,02). En az öğrencisi olan mesleki eğitim alanları ise Konaklama ve Seyahat Hizmetleri (%0,06), Moda Tasarım Teknolojileri (%0,06), Muhasebe ve Finansman (%0,06), Gazetecilik (%0,05) ve Metalurji Teknolojisidir (%0,05).

OSB kapsamındaki MTAL’lerde eğitim alan öğrenci sayıları incelenmiş, öğrenci sayılarının illere göre 16 ile 2.193 arasında değiştiği görülmüştür. Öğrenci sayısının en yüksek olduğu illerin ise sırasıyla Bursa, Konya ve Kocaeli olduğu, Ankara’da OSB kapsamında ilk kez öğrenci alan bir okul olması dolayısıyla en az sayıda öğrencinin Ankara’da olduğu belirlenmiştir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayıları illere göre 6 ile 19 arasında değişmektedir.

İller düzeyinde yapılan incelemeler, OSB'lerde yer alan MTAL'lerde tercih edilen meslek alanlarının birçok ilde Elektrik-Elektronik Teknolojisi, Makine Teknolojisi, Endüstriyel Otomasyon Teknolojisi, Metal Teknolojisi ve Bilişim Teknolojisi alanlarında yoğunlaştığını göstermiştir. Bu sonuçla birlikte birçok ilde OSB'lerdeki üretim alanları ve ilin genelindeki çalışma alanları ile OSB kapsamındaki MTAL'lerde yoğunlaşan eğitim alanlarının uyumlu olmadığı belirlenmiştir. Özellikle tekstil üretimi, mobilya imalatı, gıda ürünlerinin imalatı, tarım ve mineral üretiminin yüksek olduğu bazı illerde, OSB kapsamındaki MTAL'lerde bu meslek alanlarında eğitim verilmediği ya da bu alanlardaki öğrenci sayısının düşük olduğu görülmüştür.

OSB'ler kapsamında 18 ilde 32 MEM hizmet vermekte ve bu kurumlarda 10.820 öğrenci ve 522 öğretmen bulunmaktadır. OSB'lerdeki MEM'lerde öğrenci sayısının en fazla olduğu meslek alanları Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri (%21,54), Motorlu Araçlar Teknolojisi (%16,21), Makine Teknolojisi (%13,84) ve Elektrik-Elektronik Teknolojisi (%11,06). Öğrenci sayısının en az olduğu meslek alanları ise Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi (%0,04), Metalurji Teknolojisi (%0,04), Kimya Teknolojisi (%0,02) ve Kuru Temizlemecilik (%0,01) olarak sıralanmıştır. Ankara (%18,51), Kahramanmaraş (%13,54) ve Antalya (%10,39) OSB kapsamındaki MEM'lerde eğitim alan öğrenci sayısının en yüksek olduğu üç ildir. Bu kurumlarda öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının 7 ile 38 arasında değiştiği belirlenmiştir.

İller düzeyinde yapılan incelemede, birçok ilde OSB'lerdeki MEM'lerde öğrenci sayısının en yüksek olduğu meslek alanlarının Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Motorlu Araçlar Teknolojisi ve Makine Teknolojisi olduğu

görülmüştür. MTAL'lerde elde edilen analiz sonuçlarına benzer şekilde, birçok ilde OSB'lerdeki üretim alanları ve ilin genelindeki çalışma alanları ile OSB kapsamındaki MEM'lerde öne çıkan meslek alanları arasında yeterli uyum görülmemektedir. Bazı illerde OSB'ler kapsamında tekstil ve giyim üretimi ile gıda ürünlerinin imalatına yoğunlaşmasına rağmen MEM'lerde bu alanlarda eğitim verilmediği ya da bu alanlarda eğitim alan öğrenci sayısının düşük olduğu belirlenmiştir.

OSB'ler mesleki eğitimde öğrencilerin uygulama becerilerini geliştirmek için önemli bir potansiyele sahiptir. Mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin staj ve işbaşı eğitimlerini yapabilecekleri birçok kurumun bir arada olması uygulamaya dönük becerilerini geliştirmeleri için öğrencilere çeşitli fırsatların sunulmasını sağlamaktadır. Mezunlarının istihdam oranlarının oldukça yüksek (%88) olduğu mesleki eğitim merkezlerinde öğrenciler yoğun işbaşı eğitimi almaktadır. OSB'lerdeki mesleki eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılmasının, mezunların istihdam olanaklarını zenginleştireceği ve işbaşı eğitimi yaptığı işletmede istihdam edilen mezun oranını (%75) artıracığı düşünülmektedir. OSB'lerde uygulamalı eğitimle yetişen mesleki eğitim merkezi mezunları özel sektörün usta ve kalfa ihtiyacını karşılayacaktır.

2023 Eğitim Vizyonu kapsamında hazırlanan Mesleki Eğitim Haritası, il düzeyinde üretim ve istihdam alanları ile birlikte mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin mesleki alanlarına ilişkin güncel bilgi sağlamaktadır. İl düzeyindeki istihdam alanları, OSB üretim alanları ve mesleki ortaöğretim kurumlarının meslek alanları arasındaki uyumu artırmak için meslek alanlarının açılmasında ve güncellenmesinde Mesleki Eğitim Haritasında sunulan güncel bilgilerin kullanılması önerilmektedir.

1

Organize Sanayi Bölgeleri

Organize Sanayi Bölgelerine ilişkin ilk öneriler sanayinin önemli bir ilerleme gösterdiği 18. yüzyılda Amerika ve İngiltere’de görülmektedir. Artan sanayi işletmelerinin devlet tarafından teşvik edilmesi Amerika ve Avrupa’da bu işletmelerin sayısının hızla artmasına yol açmıştır. Hızla artan işletmelerin ihtiyaç duyduğu altyapının devlet tarafından sağlanmasında yaşanan zorluklar, üretim çıktılarının lojistik sorunları, oluşan çarpık kentleşme ve çevre kirliliği üretim yapan işletmelerin belirli bölgelerde yer alması gerektiğine ilişkin görüşlerin oluşmasına neden olmuştur (Bayülken ve Kütükoğlu, 2012). 1885 yılında Kuzey Amerika’da ekonomik gelişmenin hızlandırılması ile ilgili yazılan raporda sanayi üretimi yapan işletmelerin belli bir alanda bir araya getirilerek sanayi bölgesi oluşturulması önerisi getirilmiştir (Çetin ve Kara, 2008; Özer, 2002). Onat’a (1969) göre Kuzey Amerika’da tekstil üretimi yapan ve bir alanda kümelmiş olan imalathaneler sanayi bölgelerinin ilk küçük örnekleri olarak değerlendirilebilir. Bugün bilinen haliyle OSB’lerin ilk örneği ise 1869 yılında özel sektör tarafından Manchester şehri yakınında oluşturulan Trafford Park adlı bölgede yer almıştır (Özdemir, 1990; Özer, 2002). Amerika’da sırasıyla 1905 ve 1909 yıllarında *Central Manufacturing* ve *Clearing* adlarıyla oluşturulan endüstri bölgeleri günümüz OSB’lerine benzer yapıda olan diğer örneklerdir (Çetin ve Kara, 2008).

İkinci dünya savaşı sürecinde ağır darbe alan sanayi üretiminin hızla toparlanması ve yeniden inşası için gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde OSB’ler önem kazanmaya başlamıştır (Çetin ve Kara, 2008; Özer, 2002). Birçok ülkede OSB’ler birer kalkınma aracı olarak görülmeye başlanmış ve sanayi üretimini teşvik etmek amacıyla hükümetler tarafından desteklenmiştir.

Türkiye’de OSB’lerin yapılandırılmasında önemli olan unsur sanayinin az gelişmiş bölgelere yönlendirilerek dağıtık halde bulunan sanayi kuruluşlarının bir araya getirilmesidir. Kentlere yakın olması dolayısıyla üretim sonrasında ürünlerin lojistiğinin daha ekonomik şekilde sağlanması, şehirlerde yeni bir istihdam kaynağı sağlaması ve görece düşük kalkınma düzeyindeki alanlara destek olması OSB’lerin kurulmasıyla sağlanan diğer faydalardır.

OSB’ler birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşkil eden endüstrilerin bir arada ve bir program dâhilinde üretim yapmasını sağlamaktadır. Birbirinden bağımsız çalışan işletmelerin uzak konumda bulunmaları, üretim açısından birbirlerini desteklemelerini zorlaştırmakta ve lojistik açıdan verimi düşürmektedir. OSB’lerde aynı alanı kullanan işletmeler için ortak altyapı ve arıtma sisteminin

kurulması devlet tarafından üretimin desteklenmesi açısından da daha ekonomiktir. OSB’lerin görece az gelişmiş bölgelerde kurulması bu bölgelere önemli bir gelişim fırsatı sağlamakta ve bölgeler arası imkân farklarını azaltmaktadır. Ayrıca benzer ürünleri üreten işletmelerin aynı alanı kullanması birbirlerinden haberdar olmalarını sağlamakta ve rekabeti artırmaktadır (www.tepav.org.tr).

Türkiye’de OSB’lerde yer alan işletmeler genellikle küçük veya orta büyüklüktedir (Özer, 2002; Güler, 1990). Ağır sanayi işletmelerinin süreç, altyapı ve lojistik gereksinimlerinin farklı olması bu işletmelerin OSB’lerin dışında konumlanmalarına neden olmaktadır. Bu durum OSB’lerde küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin gelişimi için fırsatlar sunmakta, ortak altyapı imkânlarından tüm işletmeler fayda sağlamaktadır. Türkiye’de batı ve doğu illeri arasındaki sanayi bağlamında gelişmişlik düzeyi farkının azaltılması ve göçün engellenmesinde de OSB’ler rol almaktadır (Özer, 2002).

Gelişmekte olan ülkelerde 1960’lı yıllarda hizmete girmeye başlayan OSB’ler Türkiye’de de resmi olarak ilk kez 1961 yılında kavram olarak ifade edilmiş, I. Beş Yıllık Kalkınma Planı ve sonrasında sanayinin gelişiminde önemli bir unsur olarak değerlendirilmiştir (Özer, 2002). Beş Yıllık Kalkınma Planları doğrultusunda ilk pilot Organize Sanayi Bölgesi Bursa’da kurulmuştur. Yapılması sürecinde tamamen dolmasının en az 15 yıl alacağı düşünülen Bursa OSB’nin 3-4 yıl içinde büyük oranda dolması bu tür bir yapılanmanın sanayiye güçlendireceğine işaret etmiştir (Onat, 1969).

Bursa Organize Sanayi Bölgesi’nin kurulmasının ardından Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde organize sanayi bölgelerine kredi sağlayan bir fon oluşturularak diğer illerdeki Organize Sanayi Bölgelerinin yapımına başlanmıştır (Özden, 2016). Bursa OSB ile sağlanan başarı sonrasında yayımlanan beş yıllık kalkınma planlarında önemli bir unsur haline gelen OSB’ler için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde bir fon oluşturulmuştur. OSB’ler için gerekli alt yapı yatırımlarının %99’u bu fon aracılığıyla, %1’i ise ilgili sanayi ticaret odaları ve yerel yönetimler tarafından sağlanmıştır (Çetin ve Kara, 2008).

2000 yılında yürürlüğe giren 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile tüzel bir yapıya sahip olan OSB’lerin kuruluşu ve yönetimine ilişkin esaslar belirlenmiştir. 1961 yılında kurulan Bursa OSB’den bu yana OSB’lerin sayısı hızla artmış, 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla Türkiye’de OSB sayısı 308’e ulaşmıştır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019).

2

Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim

Mesleki ve teknik ortaöğretim sisteminde bireylere ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda uygun öğrenme fırsatları sunulmaktadır. Bu amaç doğrultusunda mesleki ve teknik eğitim alan bireyleri istihdama hazırlayan, paydaşlarla iş birliği içinde sektörlerin ihtiyaçlarına göre sürekli yenilenen ve geliştirilen mesleki ve teknik eğitim sistemi; ulusal ve uluslararası meslekî yeterliliğe, meslek ahlâkına ve meslekî değerlere sahip, girişimci, üretken, ekonomiye değer katan ehil iş gücü yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Meslekî ve teknik eğitim, bireysel ve toplumsal açıdan ekonomiye doğrudan etki etmesi nedeniyle sosyal ve ekonomik yönden ülkenin gelişimini sağlayacak potansiyele sahiptir (MEB, 2018a).

Mesleki ve teknik eğitimin bir bütün olarak daha etkili hale getirilmesi için 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında birçok iyileştirme yapılmaktadır (MEB, 2018b). Mesleki ve teknik eğitim kapsamındaki iyileştirmeler arasında üretim-okul-sektör ilişkisini güçlendirme, staj ve işbaşı eğitimin müfredattaki ağırlığını arttırma, sektördeki kıdemli uzmanların mesleki ve teknik eğitim kurumlarında ders verebilmesini kolaylaştırma, müfredatın güncellenmesinde özel sektör temsilcilerinden görüş alınması, özel sektör ile mesleki ve teknik eğitim kurumları arasındaki protokollerin artırılması, OSB'lerde yer alan mesleki ve teknik eğitim kurumlarının sayısının artırılması bulunmaktadır (MEB, 2018b). Mesleki ve teknik eğitimin paydaşlarından alınan görüşler ve saha araştırması sonuçları da derslerde uygulamaya ağırlık verilmesinin önemini ortaya koymaktadır (Özer, 2018). 2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan düzenlemeler ile mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin uygulama becerilerinin iyileştirilmesi, staj ve işbaşı eğitim açısından öğrencilere daha fazla çeşit ve imkân tanınması, sektör uzmanları ile öğrencilerin daha fazla etkileşim kurması, öğrencilerin mesleki becerilerini güçlendirmek amacıyla staj ve işbaşı eğitimlerin tekrar yapılandırılması amaçlanmaktadır. Sektörle işbirliğinin artırılması, öğrencilerin eğitimlerinin daha nitelikli hale getirilmesi, öğrenci staj ve beceri eğitimlerinin gerçek iş ortamlarında yapılması 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında mesleki ve teknik eğitimle ilgili önemli hedeflerdendir (Özer, 2019). Bu amaç doğrultusunda mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin beceri eğitimlerini gerçekleştirdikleri ders saatlerinin artırılması planlanmıştır.

OSB'lerde bulunan mesleki ve teknik eğitim kurumları mesleki becerilerinin geliştirilmesi açısından öğrencilere çok çeşitli imkânlar sunabilmektedir. Üretimin merkezde olduğu ve çeşitli sektör temsilcilerinin bir arada bulunduğu OSB'lerde öğrencilerin staj ve işbaşı eğitimleri için daha fazla fırsat bulunmaktadır. Tipik olarak OSB'lerde, o ilde öne çıkan üretim alanlarının çoğunda üretim yapan şirketler hizmet vermektedir zira OSB'lerde yapılan üretim genel olarak ilin üretimi üzerinde önemli bir paya sahiptir. Dolayısıyla OSB'lerde yapılan üretim o ilde yapılan genel üretimin küçük ölçekli bir örneğini oluşturmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin üretime ve hizmete dönük özel sektör için ana eleman sağlayıcı olma niteliği bu noktada önem kazanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin niteliğini arttırmak için öğrencilere gerçek iş ortamlarında uygulamalı eğitim verilmeli ve öğrencilerin mesleki becerilerini uygulamalı bir şekilde geliştirebilmelerine imkân sağlanmalıdır. Tümüyle üretime odaklı olan OSB'ler, mesleki ve teknik eğitim öğrencilerine uygulamanın ve üretimin merkezinde olma imkânı vermektedir. OSB'lerdeki üretim süreçlerinden doğrudan yararlanabilmeleri ve sektör temsilcileriyle etkileşim içinde olmaları, mesleki becerilerini en üst düzeyde geliştirmek için öğrencilere önemli bir fırsat sağlamaktadır. OSB'lerde çalışan sektör temsilcilerinin mesleki dersleri vermesi konusunda daha geniş imkânlarla sahip olan kurumlar, öğrencilerinin teorik ve uygulama becerilerinin gelişimini sağlamaktadır. Okulun bulunduğu bölge içinde birçok farklı sektörde yapılan üretim ve hizmeti yakından takip edebilen öğrenciler, ilerde istihdam edilecekleri alanları birbir tanıma imkanına ve kurumların yapıları ve süreçleri hakkında detaylı bilgiye sahip olabilmektedir. Benzer şekilde, okul yönetimi ile OSB'deki temsilciler arasında kurulan bağ ile öğrencilerin okullarda doğrudan sektör temsilcileri tarafından yapılan üretim sürecini gözlemlemeleri mümkün olmaktadır. İşbaşı eğitimi için yine okulun içinde bulunduğu üretim alanlarının kullanılması, okulun öğrenciler tarafından sektörün bir parçası ve üretimin bir parçası olarak algılanmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin sektör temsilcileri, üreticiler ve üretimin tüm paydaşlarıyla iç içe bir eğitim süreci içinde olmaları gelecekteki istihdam olanakları ve alanlarıyla ilgili olarak daha gerçekçi beklentilere sahip olmasına imkân sağlayabilmektedir. Mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin OSB'de olmasının diğer bir avantajı da bulun-

dukları çevre ve eğitim aldıkları kurumlar ile sektör arası kurulan yüksek etkileşim nedeniyle sektördeki gelişmelerden kolaylıkla haberdar olabilmeleridir. Aynı alanda üretim ve hizmet veren birden çok kurumun olduğu OSB'lerde yapılan üretim süreçleri ve çıktıları arasındaki farkı yakından takip edebilen öğrencilerin üretim süreçlerini karşılaştırma imkânları bulunmaktadır.

OSB'lerin sağladığı avantajlar arasında öğrencilerin mesleki uygulama becerilerini geliştirmek ve çalışma alanlarını yakından tanımalarını sağlayacak fırsatların artırılması Avrupa Komisyonu tarafından mesleki eğitimin geleceği için önemi vurgulanan unsurlar arasındadır (European Commission, 2018). Mesleki ve teknik eğitimin ekonomiye ve üretime doğrudan katkı sağlama potansiyeli OSB'lerde sektör ile eğitim arasında daha yüksek etkileşim olması dolayısıyla artış gösterebilmektedir (Pavlova, 2014).

Özel sektörün mesleki ve teknik eğitimdeki payının artırılması amacıyla OSB'lerde yer alan özel mesleki ortaöğretim kurumlarına teşvik programları uygulanmaktadır. OSB'ler, ilgili illerde üretimin merkezleri olarak değerlendirilmekte, hem ilin ve bölgesinin ekonomik

kalkınması açısından hem de bu bölgedeki imkânlar ile mesleki ve teknik eğitimin iyileştirilmesine fırsat sağlaması açısından önemli görülmektedir. Bu bakış açısıyla ilk defa 2012 yılında olmak üzere yapılan yasal düzenleme ile OSB kapsamında eğitim veren özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına MEB ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen tutarlarda teşvik uygulaması başlatılmıştır. Bu kapsamda, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu çerçevesinde bu kurumlarda eğitim alan her bir öğrenci için, eğitim alınan alanlar dikkate alınarak teşvik verilmeye başlanmıştır. OSB'lerde yer alan özel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına sağlanan teşvik miktarları meslek alanlarına göre her yıl yeniden değerlendirilmekte ve yayımlanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından OSB'lerdeki özel öğretim kurumlarına yönelik sağlanan teşvik politikaları 2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren OSB dışındaki özel mesleki ve teknik eğitim kurumlarında da geçerli olacak şekilde genişletilmiştir (Özer, 2019). Bu kapsamda 2017-2018 eğitim öğretim yılında OSB içinde açılan mesleki eğitim veren özel liselere 21 alanda, OSB dışında yer alan liselere ise 27 alanda devlet teşviki sağlanmıştır.

3

Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları

Bu bölümde organize sanayi bölgelerinde bulunan ve mesleki ve teknik eğitim veren kurumlara ilişkin bilgi verilmiştir. Organize sanayi bölgelerinde mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar resmi ve özel mesleki ve teknik Anadolu liseleri (MTAL) ile mesleki eğitim merkezleridir (MEM). Organize sanayi bölgeleri kapsamında verilen mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik Anadolu liseleri ile mesleki eğitim merkezleri başlıklarında incelenmiştir. Grafik1'de OSB kapsamındaki resmi ve özel MTAL'lerde ve MEM'lerde mesleki ve teknik eğitim alan öğrenci sayılarının yüzde dağılımı verilmiştir.

Grafik 1'de görüldüğü gibi, OSB'lerde yer alan mesleki ve teknik eğitim kurumlarında eğitim alan toplam 56.334 öğrencinin çoğunluğu (%80,79) MTAL'lerde eğitim almaktadır. MEM'lerde eğitim alan 10.820

öğrenci OSB'deki mesleki eğitim kurumlarında eğitim alan tüm öğrencilerin %19,21'ini oluşturmaktadır. OSB kapsamındaki MTAL'lerdeki öğrencilerin %70,44'ü özel MTAL'lerde, %29,56'sı resmi MTAL'lerde bulunmaktadır.

OSB'lerdeki MTAL'lerde eğitim alan öğrenciler, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne (MTEGM) bağlı MTAL'lerde eğitim alan tüm öğrencilerin yaklaşık %3'ünü oluşturmaktadır. OSB'lerdeki MEM'lerde eğitim alan öğrenciler ise MTEGM'ye bağlı MEM'lerde eğitim alan tüm öğrencilerin yaklaşık %11'dir. Böylece, OSB kapsamındaki mesleki ortaöğretim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin, MTEGM'ye bağlı tüm mesleki ortaöğretim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin yaklaşık %3'ünü oluşturduğu belirlenmiştir.

GRAFİK 1

OSB'LERDEKİ MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN KURUM TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

3.1 Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri

2019 yılı Nisan ayı itibarıyla Türkiye'nin 78 ilinde toplam 308 OSB bulunmaktadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019). Bu OSB'lerde 33'ü resmi 39'u özel olmak üzere toplam 72 MTAL yer almaktadır. Tablo 1'de illerdeki OSB sayıları ile resmi ve özel mesleki eğitim veren ortaöğ-

retim kurumu ve bu kurumlarda eğitim alan öğrenci sayıları verilmiştir. OSB'lerde yer alan resmi MTAL'lerdeki öğrencilerin mesleki alanlarının iller düzeyindeki tam listesi Ek-1'de verilmiştir.

TABLO 1

İLLERE GÖRE OSB SAYILARI, OSB'LERDE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ VE ÖĞRENCİ SAYILARI

İl	Organize Sanayi Bölgesi Sayısı	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Adana	3	-	-	ÖZEL AOSB SARIÇAM TEKNOLOJİ KOLEJİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.921	2.212
		-	-	ÖZEL KOSB YILDIZ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	291	
Adıyaman	5	ADİYAMAN MİMAR SİNAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	753	ÖZEL KAHTA OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	539	1.292
Afyonkarahisar	9	-	-	ÖZEL AOSB RAHMİYE SARE PALALI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.574	1.648
		-	-	ÖZEL ARAL AFYONKARAHİSAR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	74	
Ağrı	1	-	-	ÖZEL AĞRI OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	389	389
Aksaray	1	AKSARAY TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	65	ÖZEL AKSARAY BİLİM TEKNİK KOLEJİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	730	795
Amasya	3	-	-	-	-	-
Ankara	11	BAŞKENT OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	16	ÖZEL AKILLI OKUL İVEDİK OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	450	1.571
		-	-	ÖZEL AKILLI OKUL İVEDİK OSB TEKNOKENT MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	599	
		-	-	ÖZEL ANKARA SANAYİ ODASI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	506	
Antalya	1	ANTALYA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	697	ÖZEL ANTALYA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	278	975
Ardahan	1	-	-	-	-	-
Artvin	1	-	-	-	-	-
Aydın	7	-	-	-	-	-
Balıkesir	6	İMKB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	180	-	-	406
		ORGANİZE SANAYİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	226	-	-	
Bartın	1	-	-	-	-	-
Batman	1	-	-	ÖZEL BOSB BİLİM TEKNİK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.764	1.764
Bayburt	1	-	-	-	-	-
Bilecik	6	-	-	-	-	-
Bingöl	-	-	-	-	-	-
Bitlis	1	-	-	-	-	-
Bolu	4	-	-	-	-	-
Burdur	3	BUCAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	383	-	-	383

* OSB'lere ilişkin veriler Ticaret ve Sanayi Bakanlığının OSB Bilgi Sitesi (<https://osbbs.sanayi.gov.tr/>) aracılığıyla edinilmiştir.

** 03.04.2019 tarihinde ilgili kurumlarda kayıtlı olan öğrenci sayıları MEB Bilgi İşlem Dairesi tarafından sağlanmıştır.

TABLO 1

İLLERE GÖRE OSB SAYILARI, OSB'LERDE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ VE ÖĞRENCİ SAYILARI (devam)

İl	Organize Sanayi Bölgesi Sayısı	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Bursa	18	ATATÜRK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	978	ÖZEL MESAFE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	447	2.640
		LOKMAN HEKİM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	522	-	-	
		TİCARET VE SANAYİ ODASI GÜRSU MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	693	-	-	
Çanakkale	4	-	-	-	-	-
Çankırı	6	-	-	-	-	-
Çorum	3	TOBB-OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	410	-	-	410
Denizli	3	-	-	ÖZEL DENİZLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ TEKNİK KOLEJİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	372	372
Diyarbakır	2	-	-	ÖZEL DİYARBAKIR TİCARET SANAYİ ODASI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.330	1.330
Düzce	5	-	-	-	-	-
Edirne	2	-	-	-	-	-
Elazığ	2	ZEYCAN YILDIRIM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	189	-	-	189
Erzincan	1	-	-	-	-	-
Erzurum	3	-	-	ÖZEL ERZURUM OSB BİLİM TEKNİK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	568	568
Eskişehir	2	TÜRK TELEKOM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	575	-	-	575
Gaziantep	4	-	-	ÖZEL GAZİANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	993	993
Giresun	2	-	-	-	-	-
Gümüşhane	1	-	-	-	-	-
Hakkari	-	-	-	-	-	-
Hatay	7	İSKENDERUN II. OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	546	-	-	546
Iğdır	1	-	-	-	-	-
Isparta	2	-	-	-	-	-
İstanbul	8	İSTANBUL TİCARET ODASI BEYLİKDÜZÜ OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	152	ÖZEL İKİTELLİ OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	2.837	4.814
		İTOSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	341	ÖZEL İSTANBUL ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.484	
İzmir	13	KEMALPAŞA MOPAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	580	ÖZEL İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ NEDİM UYSAL MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	416	2.242
		-	-	ÖZEL MAVİ TEKNİK PANCAR OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.246	
Kahramanmaraş	4	-	-	-	-	-
Karabük	2	-	-	-	-	-

* OSB'lere ilişkin veriler Ticaret ve Sanayi Bakanlığının OSB Bilgi Sitesi (<https://osbbs.sanayi.gov.tr/>) aracılığıyla edinilmiştir.

** 03.04.2019 tarihinde ilgili kurumlarda kayıtlı olan öğrenci sayıları MEB Bilgi İşlem Dairesi tarafından sağlanmıştır.

TABLO 1

İLLERE GÖRE OSB SAYILARI, OSB'LERDE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ VE ÖĞRENCİ SAYILARI (devam)

İl	Organize Sanayi Bölgesi Sayısı	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Karaman	1	-	-	-	-	-
Kars	1	-	-	-	-	-
Kastamonu	4	-	-	-	-	-
Kayseri	3	-	-	ÖZEL KAYSERİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ VAKFI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.463	1.463
Kırıkkale	3	ORGANİZE SANAYİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	483	-	-	483
Kırklareli	4	-	-	-	-	-
Kırşehir	3	-	-	ÖZEL KIRŞEHİR OSB TEKNİK KOLEJİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	382	382
Kilis	2	-	-	-	-	-
Kocaeli	14	GOSB-TADIM JALE YÜCEL MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	566	ÖZEL ENKA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	429	2.339
		HATİCE BAYRAKTAR MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	481	ÖZEL KOCAELİ TİCARET ODASI ARSLANBEY OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	445	
		PAGEV MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	418	-	-	
Konya	9	MEHMET TUZA PAKPEN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	376	ÖZEL KONYA EREĞLİ BİLİM TEKNİK KOLEJİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	138	1.903
		SELÇUKLU MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.389	-	-	
Kütahya	6	-	-	-	-	-
Malatya	4	-	-	ÖZEL MALATYA 2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.148	1.148
Manisa	7	-	-	ÖZEL MANİSA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	1.546	1.546
Mardin	2	FEHİM ADAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	246	-	-	246
Mersin	4	-	-	ÖZEL ŞİŞECAM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	901	901
Muğla	1	-	-	-	-	-
Muş	1	-	-	ÖZEL BİLİM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	562	562
Nevşehir	2	-	-	-	-	-
Niğde	2	75. YIL MEHMET GÖKER MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	226	-	-	674
		FAİK ŞAHENK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	448	-	-	
Ordu	4	-	-	-	-	-
Osmaniye	2	YOLBULAN-BAŞTUĞ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	388	-	-	388
Rize	2	-	-	-	-	-
Sakarya	7	ÜMİT ERDAL MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	184	-	-	184
Samsun	6	-	-	-	-	-
Siirt	1	-	-	ÖZEL SİİRT OSB BİLİM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	556	556
Sinop	2	-	-	-	-	-
Sivas	4	-	-	ÖZEL ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ PROF.DR. NECMETTİN ERBAKAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	341	341

* OSB'lere ilişkin veriler Ticaret ve Sanayi Bakanlığının OSB Bilgi Sitesi (<https://osbbs.sanayi.gov.tr/>) aracılığıyla edinilmiştir.

** 03.04.2019 tarihinde ilgili kurumlarda kayıtlı olan öğrenci sayıları MEB Bilgi İşlem Dairesi tarafından sağlanmıştır.

TABLO 1

İLLERE GÖRE OSB SAYILARI, OSB'LERDE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ VE ÖĞRENCİ SAYILARI (devam)

İl	Organize Sanayi Bölgesi Sayısı	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Şanlıurfa	5	-	-	ÖZEL ERKAN SUOSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	2.058	2.058
Şırnak	2	-	-	ÖZEL CİZRE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	937	1.133
				ÖZEL NEBAHAT ONUK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	196	
Tekirdağ	13	DERİ SANAYİCİLERİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	318	ÖZEL ÇERKEZKÖY ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	853	1.613
				ÖZEL ÇORLU 1 OSB TOPKAPI SUR MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	442	
Tokat	5	-	-	ÖZEL TOKAT DİNAMİK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	379	379
Trabzon	4	BEŞİKDÜZÜ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	163	-	-	422
				ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ (OSB) MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	259	
Tunceli	-	-	-	-	-	-
Uşak	3	-	-	-	-	-
Van	2	-	-	ÖZEL VAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	478	478
Yalova	6	-	-	-	-	-
Yozgat	3	FATİH MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	144	-	-	201
				MUSTAFA KEMAL ATATÜRK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	57	
Zonguldak	3	-	-	-	-	-
Toplam	308		13.452		32.062	45.514

* OSB'lere ilişkin veriler Ticaret ve Sanayi Bakanlığının OSB Bilgi Sitesi (<https://osbbs.sanayi.gov.tr/>) aracılığıyla edinilmiştir.

** 03.04.2019 tarihinde ilgili kurumlarda kayıtlı olan öğrenci sayıları MEB Bilgi İşlem Dairesi tarafından sağlanmıştır.

Tablo 1'de görüldüğü üzere Bingöl, Hakkari ve Tunceli olmak üzere yalnızca üç ilde OSB bulunmamakta, diğer illerde OSB sayıları 1 ile 18 arasında değişmektedir. 34 ilde OSB bulunmasına rağmen, bu illerdeki OSB'lerde resmi veya özel MTAL bulunmamaktadır. İçinde yer alan 14 OSB'de 3'ü resmi 2'si özel olmak üzere toplam 5 MTAL bulunan Kocaeli, OSB içindeki MTAL sayısının en yüksek olduğu ildir. 10 ilde yer alan OSB'lerde hem resmi hem de özel MTAL'ler bulunduğu belirlenmiştir. Kahramanmaraş ve Samsun dışındaki tüm büyükşehirlerde yer alan OSB'lerde resmi ya da özel MTAL bulunmaktadır.

OSB'lerde yer alan MTAL'ler bünyesinde eğitim alan öğrenci sayıları incelendiğinde bu kurumlardaki toplam 45.514 öğrencinin 13.452'sinin (%29,56) resmi,

32.062'sinin (%70,44) özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde bulunduğu belirlenmiştir. OSB'lerde bulunan resmi MTAL'lerde öğrenci sayısı 16 ile 1.389 arasında değişmektedir ve bu kurumlardaki ortalama öğrenci sayısı 407'dir. OSB'lerde yer alan özel MTAL'lerdeki öğrenci sayısının ise 74 ile 2.837 arasında değiştiği ve bu kurumlardaki ortalama öğrenci sayısının 822 olduğu belirlenmiştir. OSB'lerdeki MTAL'lerde eğitim alan öğrencilerin dağılımı, öğrencilerin özel MTAL'lerde yoğunlaştığını ve özel MTAL'lerdeki okul başına öğrenci sayısının görece yüksek olduğunu göstermektedir. Bununla beraber, 12 ildeki OSB'lerde yalnızca resmi MTAL'lerin bulunması öğrencilere sanayi ve üretimle iç içe mesleki ve teknik eğitim alma imkânı sağlaması açısından önemlidir.

3.2 OSB'lerdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Eğitim Alan Öğrenciler

OSB'lerdeki resmi ve özel MTAL'lerde eğitim alan öğrencilerin hangi meslek alanlarında eğitim aldıklarını belirlemek için en az 10. sınıfta meslek alanını seçmiş öğrenciler belirlenmiş ve dağılımı Grafik 2'de verilmiştir.

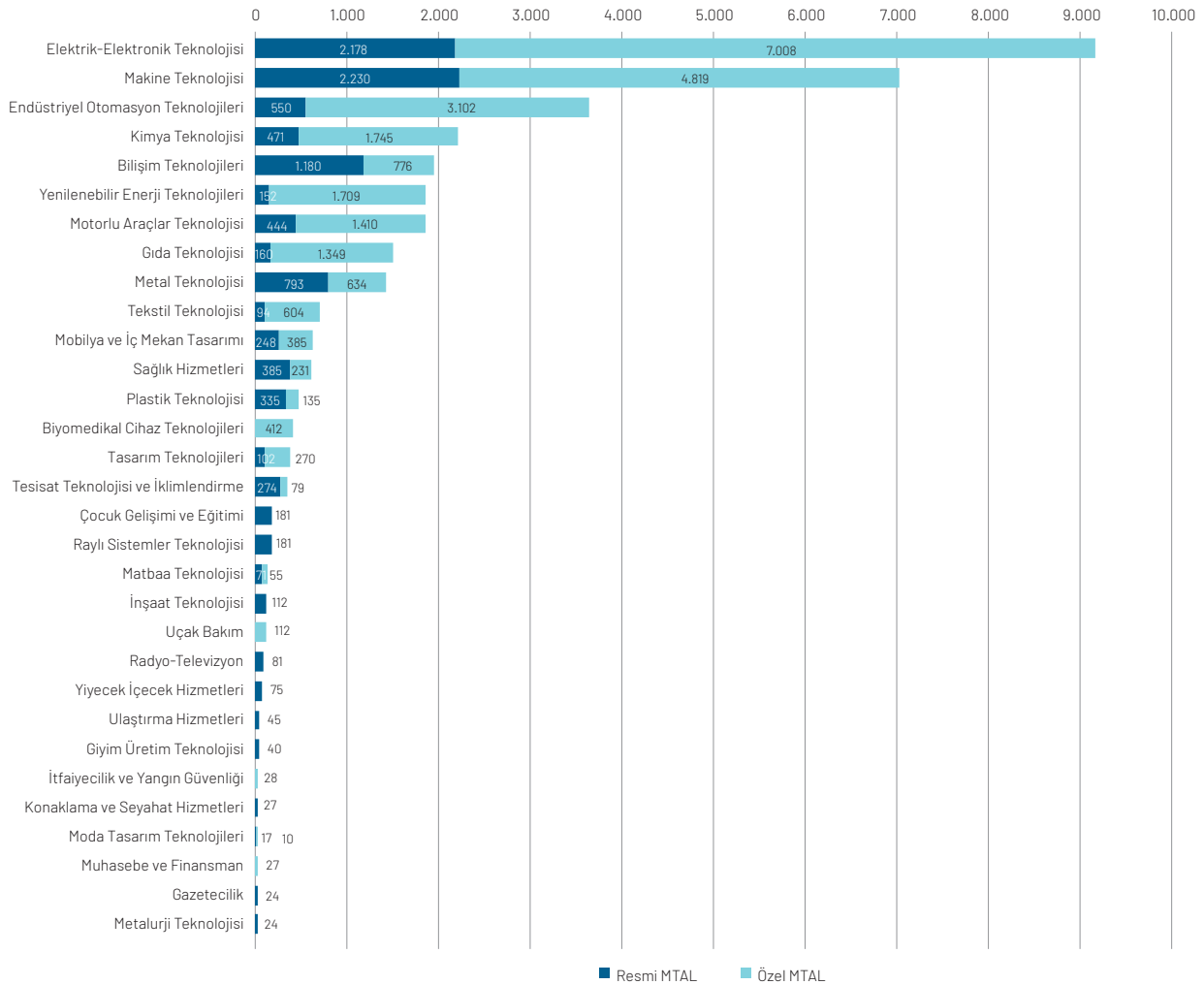
Grafik 2'de görüldüğü gibi, OSB'deki MTAL'lerde eğitim alan tüm öğrenciler dikkate alındığında en sık tercih edilen mesleki alanlar sırasıyla Elektrik-Elektronik Teknolojisi (%20,18), Makine Teknolojisi (%15,49) ve Endüstriyel Otomasyon Teknolojileridir (%8,02). Öğren-

ciler tarafından en az tercih edilen mesleki eğitim alanları ise Konaklama ve Seyahat Hizmetleri (%0,06), Moda Tasarım Teknolojileri (%0,06), Muhasebe ve Finansman (%0,06), Gazetecilik (%0,05) ve Metalurji Teknolojisi (%0,05) olarak belirlenmiştir.

OSB'deki resmi MTAL'lerde eğitim alan öğrencilerin en sık tercih ettiği mesleki alanları Makine Teknolojisi, Elektrik-Elektronik Teknolojisi ve Bilişim Teknolojileri olarak sıralanmaktadır. OSB kapsamındaki özel

GRAFİK 2

OSB'LERDE YER ALAN MTAL ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ ALAN DAĞILIMI*

* 03.04.2019 tarihinde OSB'deki MTAL'e kayıtlı ve mesleki alan tercihi yapmış öğrenci sayılarıdır.

MTAL'lerde en çok tercih edilen meslek alanları ise Elektrik-Elektronik Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Endüstriyel Otomasyon Teknolojileridir. OSB'lerde resmi ve özel olmak üzere her iki tür MTAL'de eğitim alan öğrencilerin çoğunlukla bilişim ve elektronik üretime yönelik mesleki alanları tercih ettiği Grafik 2 aracılığıyla görülmektedir.

Grafik 3'te OSB'lerdeki MTAL'lerde eğitim alan öğrenci sayıları ve öğretmen sayıları iller düzeyinde verilmiştir.

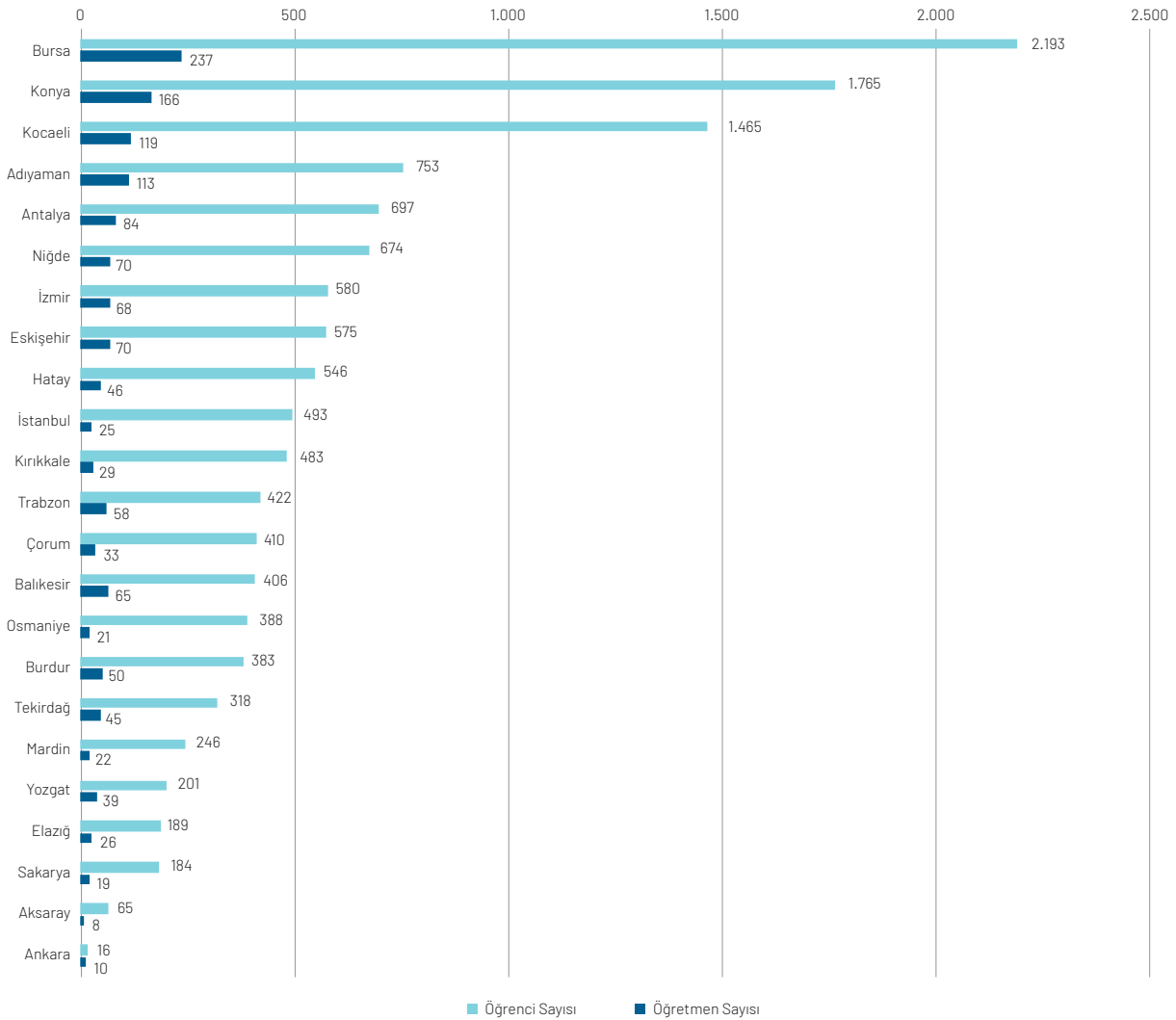
Grafik 3'te OSB kapsamındaki MTAL'lerde eğitim alan öğrenci sayılarının 16 ile 2.193 arasında değiştiği, öğrenci

sayısının en yüksek olduğu illerin ise sırasıyla Bursa, Konya ve Kocaeli olduğu görülmektedir. Ankara'da OSB'de yer alan tek MTAL'in 2018-2019 yılı itibarıyla öğrenci kabul etmesi nedeniyle henüz 16 öğrencisi bulunmaktadır. Ankara'daki Başkent OSB MTAL dışındaki MTAL'ler dikkate alındığında öğretmen başına öğrenci sayısının iller düzeyinde 6 ile 19 arasında değiştiği belirlenmiştir.

OSB'deki MTAL'lerde sunulan eğitimin ve öğrenci tercihlerinin o ildeki OSB'lerde gerçekleştirilen üretimle, il kapsamındaki mesleki eğitimle ve çalışma alanlarıyla ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için il düzeyinde yapılan inceleme sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

GRAFİK 3

İLLERE GÖRE OSB'LERDE YER ALAN MTAL'LERDE ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN SAYILARI

* 03.04.2019 tarihinde MEB Bilgi İşlem Dairesinden edinilen bilgilerden derlenmiştir.

TABLO 2

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MTAL'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Verilen Alanlar		Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
		Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Adana	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Makine Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi	-	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Plastik Teknolojisi
Adıyaman	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Giyim Eşyaları İmalatı	Gıda Teknolojisi	Bilişim Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
			Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
Afyonkarahisar	Metal Sanayi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Makine Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
	Gıda Ürünleri İmalatı	Gıda Teknolojisi	-	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Giyim Üretim Teknolojisi
Ağrı		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Gıda Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tarım
		Kimya Teknolojisi	-	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	Metal Teknolojisi
Aksaray	Giyim Eşyaları İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Kimya Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		Bilişim Teknolojileri	Motorlu Araçlar Teknolojisi
		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
Ankara	Metal Sanayi	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	-	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
	Makine Üretimi	Makine Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
Antalya		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Metal Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Yiyecek İçecek Hizmetleri
Batman	Giyim Eşyaları İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
		Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		Bilişim Teknolojileri	Kimya Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi

TABLO 2

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MTAL'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI (devam)

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Verilen Alanlar		Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
		Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Balıkesir	Motorlu Araç Üretimi	-	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
	Tekstil Ürünlerinin Üretimi		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı
	Gıda Ürünleri İmalatı		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
Burdur	Gıda Ürünleri İmalatı		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Maden Teknolojisi
	Yiyecek ve İçecek Ürünleri İmalatı		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
			Makine Teknolojisi	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	Gıda Teknolojisi
Bursa	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Bilişim Teknolojileri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Motorlu Araçlar Teknolojisi
	Mobilya Üretimi	Tasarım Teknolojileri	Sağlık Hizmetleri	Makine Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
	Motorlu Araç Üretimi		Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
Çorum	Giyim Eşyaları İmalatı	-	Makine Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
			Metal Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Denizli	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Tekstil Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	-
Diyarbakır	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Makine Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Tekstil Teknolojisi
Elazığ	Mineral Ürünlerin İmalatı	-	Tasarım Teknolojileri	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
			Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Maden Teknolojisi
			Metalurji Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
Erzurum	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Gıda Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Tarım
Eskişehir	Metal Sanayi	-	Bilişim Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
			Radyo-Televizyon	Makine Teknolojisi	Metal Teknolojisi
Gaziantep	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Makine Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Tekstil Teknolojisi
	Gıda Ürünleri İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi		Metal Teknolojisi	Gıda Teknolojisi

TABLO 2

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MTAL'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI (devam)

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Verilen Alanlar		Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
		Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Hatay	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	-	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Metal Teknolojisi
	Metal Sanayi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Metalurji Teknolojisi
			Metal Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Kimya Teknolojisi
İstanbul	Metal Sanayi	Makine Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Kimyasal Üretim	Motorlu Araçlar Teknolojisi	Metal Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Yiyecek İçecek Hizmetleri
İzmir	Metal Sanayi	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Makine Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
	Kimyasal Üretim	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	Kimya Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi
Kayseri	Mobilya Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
		Makine Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
		Mobilya ve İç Mekan Tasarımı		Makine Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
Kırıkkale	Metal Sanayi	-	Raylı Sistemler Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi
	Mobilya Üretimi		Makine Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Kimya Teknolojisi
				Tasarım Teknolojileri	Bilişim Teknolojileri
Kırşehir	-	Sağlık Hizmetleri	-	Bilişim Teknolojileri	Kimya Teknolojisi
		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Makine Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
Kocaeli	Metal Sanayi	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Plastik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Kimya Teknolojisi
	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Makine Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Motorlu Araçlar Teknolojisi
	Kömür ve Petrol Üretimi	Kimya Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
Konya	Gıda Ürünleri İmalatı	Metal Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
	Metal Sanayi	Gıda Teknolojisi	Bilişim Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Motorlu Araçlar Teknolojisi
				Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Malatya	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Gıda Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Tekstil Teknolojisi		Makine Teknolojisi	Gıda Teknolojisi

TABLO 2

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MTAL'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI (devam)

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Verilen Alanlar		Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
		Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Manisa	Gıda Ürünleri İmalatı	Makine Teknolojisi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
	Elektrikli Cihaz Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Bilişim Teknolojileri	Plastik Teknolojisi
		Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		Makine Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
Mardin	Gıda Ürünleri İmalatı	-	Gıda Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
			Kimya Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
			Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Mersin	Gıda Ürünleri İmalatı	Makine Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi
		Metal Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Giyim Üretim Teknolojisi
Muş	Gıda Ürünleri İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Tarım
		Gıda Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Giyim Üretim Teknolojisi
Niğde	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
	Deri ve Deriyle İlgili Ürünlerin Üretimi		Bilişim Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
Osmaniye	Metal Sanayi	-	İnşaat Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
	Giyim Eşyaları İmalatı		Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Tekstil Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Metal Teknolojisi
Sakarya	Metal Sanayi	-	Metal Teknolojisi	Metal Teknolojisi	Metalurji Teknolojisi
	Gıda Ürünleri İmalatı		Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Motorlu Araçlar Teknolojisi
	Kimyasal Üretim		Metal Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Metal Teknolojisi
Siirt	-	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	-	Makine Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Gıda Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
Sivas	Giyim Eşyaları İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi
	Gıda Ürünleri İmalatı	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Raylı Sistemler Teknolojisi
		Matbaa Teknolojisi		Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
				Metal Teknolojisi	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı

TABLO 2

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MTAL'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI (devam)

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Eğitim Verilen Alanlar		Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
		Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Şanlıurfa	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Makine Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi		Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	Tarım
Şırnak	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	-	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Yenilenebilir Enerji Teknolojileri		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
		Kimya Teknolojisi		Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme
Tekirdağ	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
	Metal Sanayi	Kimya Teknolojisi	Kimya Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Deri ve Deriyle İlgili Ürünlerin Üretimi	Tekstil Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Kimya Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Tokat	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Sağlık Hizmetleri	-	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatı	Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
	-	Bilişim Teknolojileri		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Tekstil Teknolojisi
Trabzon	Gıda Ürünleri İmalatı	-	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
	Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatı		Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
	-		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
Van	-	Bilişim Teknolojileri	-	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
		Gıda Teknolojisi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Yiyecek İçecek Hizmetleri
Yozgat	Metal Sanayi	-	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
	Giyim Eşyaları İmalatı		Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tarım
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi

Tablo 2'de görüldüğü üzere, birçok ilde OSB'lerde yer alan resmi ve özel MTAL'lerde tercih edilen meslek alanları Elektrik-Elektronik Teknolojisi, Makine Teknolojisi, Metal Teknolojisi ve Bilişim Teknolojisi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Elde edilen dağılımın Tablo 2'deki sonuçlarla tutarlı olması, iller düzeyinde de bu dört alana yönelik tercih eğiliminin yüksek olduğunu işaret etmektedir. Tablo 2'de görülen önemli diğer bir bulgu, birçok ilde OSB'lerdeki üretim alanları ve ilin genelindeki çalışma alanları ile OSB kapsamındaki MTAL'lerde yoğunlaşan eğitim alanlarının uyumlu olmamasıdır. Ör-

neğin Adana, Adıyaman, Batman vb. illerde Tekstil ve Giyim Üretimi OSB kapsamında en yüksek üretimin yapıldığı ve ildeki öncelikli çalışma alanları arasında olmasına rağmen OSB kapsamındaki MTAL'lerde bu alanda ya eğitim verilmemekte ya da görece az sayıda öğrenci eğitim almaktadır. Benzer şekilde, özellikle mobilya imalatı, gıda ürünlerinin imalatı, tarım ve mineral üretiminin yüksek olduğu ve çalışma alanlarının bu meslek alanlarında yoğunlaştığı illerde de OSB kapsamındaki MTAL'lerde bu meslek alanlarında yeterli önceliğin verilmemesi görülmüştür.

3.3 Organize Sanayi Bölgelerinde Yer Alan Mesleki Eğitim Merkezleri

Organize sanayi bölgelerinde mesleki ve teknik eğitim verilen diğer kurum türü mesleki eğitim merkezleridir. Türkiye’de 18 ilde yer alan organize sanayi bölgelerinde 32 mesleki eğitim merkezi hizmet vermekte ve bu kurumlarda 10.820 öğrenci ve 522 öğretmen bulunmaktadır. Organize sanayi bölgesi kapsamında bulunan mesleki eğitim merkezlerinin illere göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir. Tablo 3’te görüldüğü gibi, OSB içindeki mesleki eğitim merkezlerinin sayısı en yüksek olan Antalya’da tek bir OSB bulunmasına rağmen bu bölge içinde beş mesleki eğitim merkezi bulunmaktadır. OSB sayısının görece yüksek olduğu İstanbul ve İzmir’de ise yalnız bir mesleki eğitim merkezi hizmet vermektedir.

TABLO 3

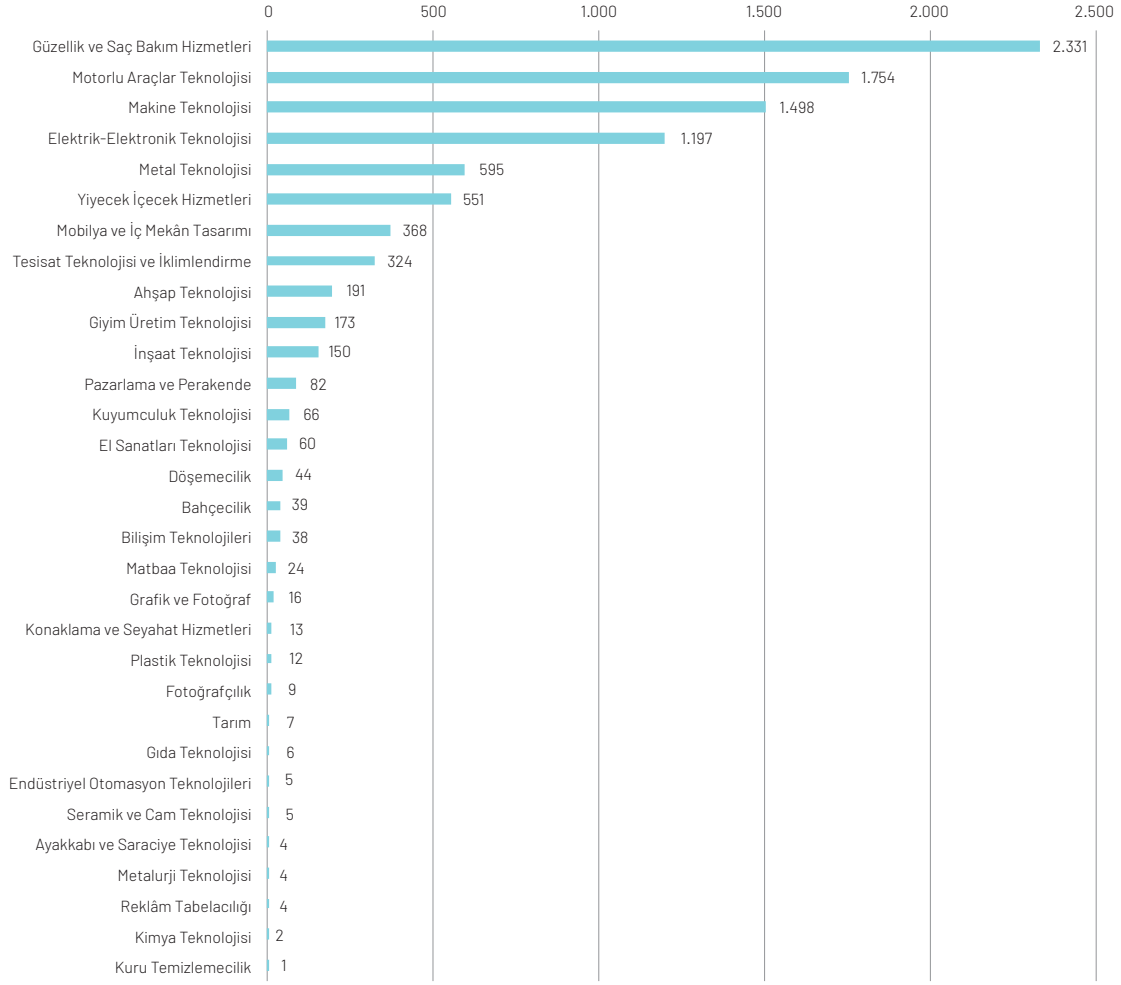
İLLERE GÖRE OSB KAPSAMINDA BULUNAN MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİ

İl	OSB Sayısı	OSB’de Yer Alan MEM Sayısı
Adana	3	1
Ankara	11	2
Antalya	1	5
Artvin	1	1
Bilecik	6	1
Burdur	3	2
Çanakkale	4	4
Giresun	2	2
İstanbul	8	1
İzmir	13	1
Kahramanmaraş	4	3
Karaman	1	1
Mardin	2	1
Muğla	1	1
Niğde	2	2
Ordu	4	2
Siirt	1	1
Şırnak	2	1
Toplam	69	32

GRAFİK 4

OSB'LERDE YER ALAN MEM ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ ALANLARA DAĞILIMI*

* 24.04.2019 tarihinde OSB'lerdeki MEM'lere kayıtlı ve MTAL'lerle karşılaştırılabilir meslek alanlarındaki öğrenci sayıdır.

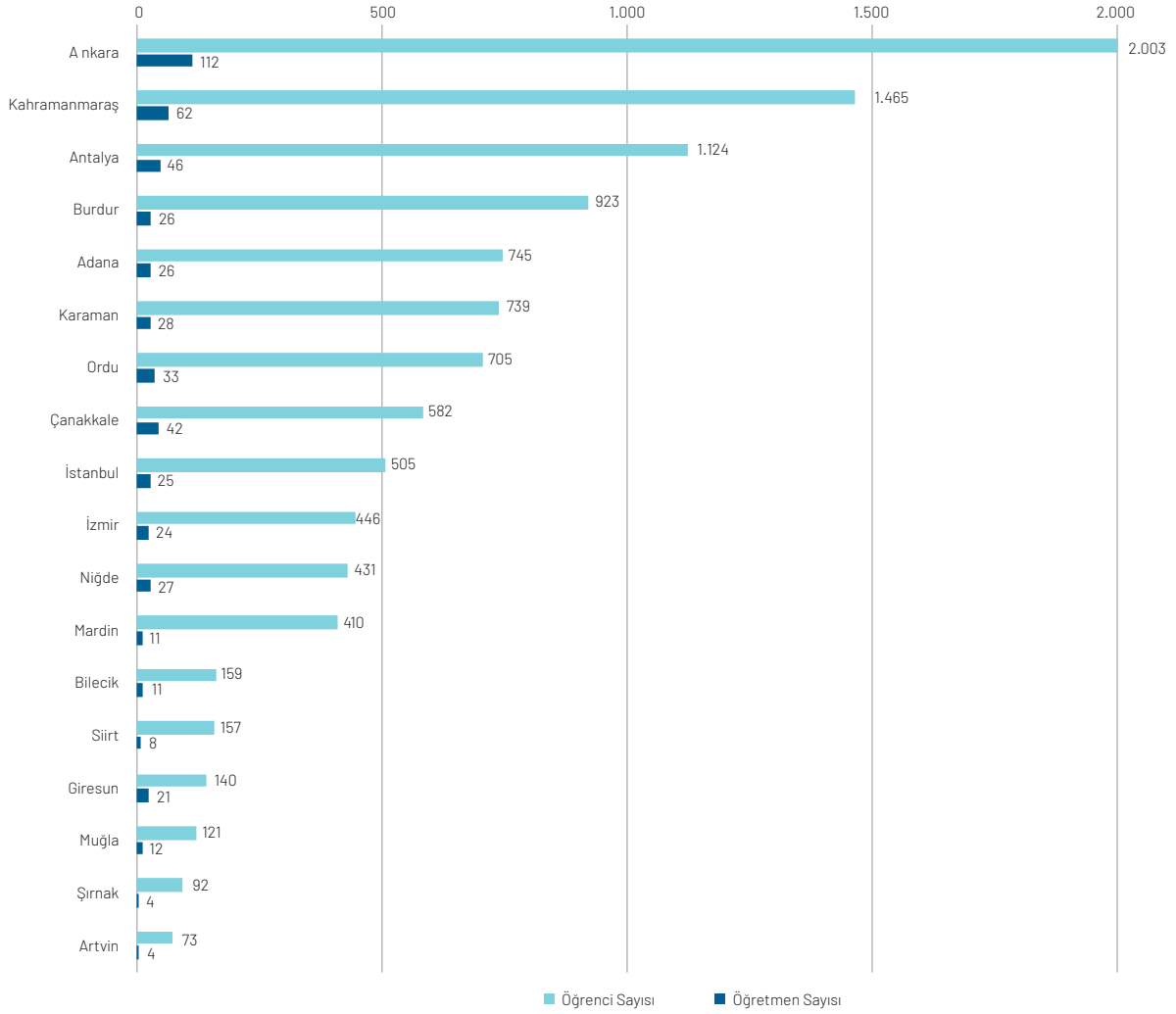
Grafik 4'te OSB'ler yer alan MEM'lerdeki öğrencilerin meslek alanlarına dağılımı verilmiştir.

Grafik 4'te görüldüğü üzere, OSB'deki MEM'lerde eğitim alan öğrencilerin en sık tercih ettiği alanlar sırasıyla Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri (%21,54), Motorlu Araçlar Teknolojisi (%16,21), Makine Teknolojisi (%13,84) ve Elektrik-Elektronik Teknolojisidir (%11,06). Öğrenci sayısının en az olduğu meslek alanları ise Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi (%0,04), Metalurji Teknolojisi (%0,04), Kimya Teknolojisi (%0,02) ve Kuru Temizlemecilik (%0,01) olarak sıralanmaktadır.

Grafik 2 ve Grafik 4 karşılaştırıldığında, Bilişim Teknolojileri, Endüstriyel Otomasyon Teknolojisi ve Kimya Teknolojisi alanlarında MTAL'lerde öğrenci oranının yüksek olmasına rağmen MEM'lerde bu alanlardaki öğrenci oranının düşük olduğu görülmektedir. Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Yiyecek İçecek Hizmetleri ve Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme alanlarında ise MEM'lerdeki öğrenci oranı MTAL'lerle kıyaslandığında yüksektir. OSB'de yer alan MTAL ve MEM'lerde ortak olarak öğrenci sayısının yüksek olduğu meslek alanlarının Motorlu Araçlar Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Metal Teknolojisi olduğu belirlenmiştir.

GRAFİK 5

İLLERE GÖRE OSB'LERDE YER ALAN MEM'LERDEKİ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN SAYILARI*

* 24.04.2019 tarihinde MEB Bilgi İşlem Dairesinden edinilen bilgilerden derlenmiştir.

Grafik 5'te OSB'lerde yer alan mesleki ve teknik eğitim merkezlerindeki öğrenci ve öğretmen sayıları verilmiştir.

Grafik 5'te görüldüğü gibi, Ankara (%18,51), Kahramanmaraş (%13,54) ve Antalya (%10,39) OSB kapsamında MEM'lerde eğitim alan öğrenci sayısının en yüksek olduğu üç ildir. MEM'lerdeki öğretmen sayıları ise 4 ile 112 arasında değişmektedir. Dolayısıyla öğretmen başına

düşen öğrenci sayılarının farklı illerdeki OSB'de bulunan MEM'lerde 7 ile 38 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Tablo 4'te OSB'lerde yer alan mesleki eğitim merkezlerinde öğrenci sayısının en yüksek olduğu meslek alanları, OSB'lerdeki üretim alanları, ildeki mesleki ve teknik eğitim alanları ve çalışma alanları iller düzeyinde incelenmiştir.

TABLO 4

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MEM'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki Eğitim Merkezlerinde Eğitim Verilen Alanlar	Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
			İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Adana	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Makine Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Plastik Teknolojisi
Ankara	Metal Sanayi	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
	Makine Üretimi	Motorlu Araçlar Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Antalya	-	Metal Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
		Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
Artvin	-	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Yiyecek İçecek Hizmetleri
		Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Maden Teknolojisi
			Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
Bilecik	Mineral Ürünlerin İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Seramik ve Cam Teknolojisi
			Makine Teknolojisi	Plastik Teknolojisi
Burdur	Gıda Ürünleri İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Maden Teknolojisi
	Yiyecek ve İçecek Ürünleri İmalatı	Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	Gıda Teknolojisi
Çanakkale	Gıda Ürünleri İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
	Mobilya Üretimi	Motorlu Araçlar Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
Giresun	Giyim Eşyaları İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Giyim Üretim Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Gıda Teknolojisi
İstanbul	Metal Sanayi		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Tekstil Teknolojisi
		Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
İzmir	Metal Sanayi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Yiyecek İçecek Hizmetleri
		Makine Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı
	Kimyasal Üretim	Motorlu Araçlar Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi

TABLO 4

İLLER DÜZEYİNDE OSB'DEKİ MEM'LERDE YOĞUNLAŞAN EĞİTİM ALANLARI, ÜRETİM ALANLARI VE ÇALIŞMA ALANLARI (devam)

İl	OSB'lerde Öne Çıkan Üretim Alanları	OSB'deki Mesleki Eğitim Merkezlerinde Eğitim Verilen Alanlar	Mesleki Eğitim Haritasına Göre	
			İlde Yoğunlaşan Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları	İlde Yoğunlaşan Çalışma Alanları
Kahramanmaraş	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Metal Teknolojisi	Metal Teknolojisi
Karaman	Gıda Ürünleri İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Makine Teknolojisi	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Yiyecek İçecek Hizmetleri
		Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	Bilişim Teknolojileri	Makine Teknolojisi
Mardin	Gıda Ürünleri İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	İnşaat Teknolojisi	Makine Teknolojisi
Muğla	-	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	İnşaat Teknolojisi
			Bilişim Teknolojileri	Maden Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
Niğde	Tekstil Ürünlerinin Üretimi	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
	Deri ve Deriyle İlgili Ürünlerin Üretimi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Makine Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
Ordu	Giyim Eşyaları İmalatı	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	Giyim Üretim Teknolojisi
		Motorlu Araçlar Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Gıda Teknolojisi
		Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı
Siirt	-	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
			Yiyecek-İçecek Hizmetleri	Gıda Teknolojisi
Şırnak	-	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Bilişim Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi
			Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi
			Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme

Tablo 4'te görüldüğü gibi, birçok ilde OSB'lerdeki MEM'lerde en çok tercih edilen meslek alanları Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Motorlu Araçlar Teknolojisi ve Makine Teknolojisidir. Tablo 4'te, birçok ilde OSB'lerdeki üretim alanları ve ilin genelindeki çalışma alanları ile MEM'lerde öne çıkan meslek alanlarının uyumlu olmadığı

görülmektedir. Birçok ilde öğrenci sayısının en fazla olduğu meslek alanının Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri olduğu, Tekstil ve Giyim Üretimi ile Gıda Ürünlerinin İmalatına yoğunlaşan OSB'lerdeki MEM'lerde bu alanlarda eğitim verilmediği ya da bu alanlarda eğitim alan öğrenci sayısının düşük olduğu belirlenmiştir.

4

Öneriler

OSB'ler mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin mesleki becerilerini en üst düzeyde geliştirmelerini sağlayan uygulamalı eğitim imkanları sunmaktadır. Sayısı günümüze kadar hızla artan OSB'lerde bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında toplam 56.334 öğrenci eğitime devam etmektedir. Bu öğrencilerin %80,79'u mesleki ve teknik Anadolu liselerinde, %19,21'i mesleki eğitim merkezlerinde bulunmaktadır. Mesleki ve teknik Anadolu liselerindeki öğrencilerin %70,44'ü özel, %29,56'sı resmi kurumlarda eğitim almaktadır. OSB kapsamındaki mesleki ve teknik Anadolu liseleri 43 ilde, mesleki eğitim merkezleri ise 18 ilde bulunmaktadır. Uygulamalı mesleki ve teknik eğitim için OSB'lerin sunduğu imkanlar önemli görülmekte, 2012 yılından itibaren OSB kapsamında eğitim veren özel kurumlar devlet tarafından teşvik edilmektedir.

OSB'lerdeki mesleki ve teknik Anadolu liselerinde en fazla öğrenciye sahip alanlar Elektrik-Elektronik Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Endüstriyel Otomasyon Teknolojileridir. OSB kapsamındaki mesleki eğitim merkezlerinde öğrenci sayısının en fazla olduğu alanlar ise Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Motorlu Araçlar Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Elektrik-Elektronik Teknolojisidir. Motorlu Araçlar Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Metal Teknolojisi alanları hem mesleki ve teknik Anadolu liseleri hem de mesleki eğitim merkezlerinde öğrenci sayısının görece yüksek olduğu alanlardır.

Mesleki eğitim merkezlerinden mezun olan ustaların kendi mezuniyet alanlarında istihdam edilme oranları oldukça yüksektir (%88). İşbaşı eğitim yoğunluğunun yüksek olduğu mesleki eğitim merkezlerinde öğrenci-

lerin mezun olduktan sonra istihdamı çoğunlukla işbaşı eğitimlerini tamamladıkları işletmelerde gerçekleşmektedir (%75). Mesleki eğitim merkezlerinde gerçekleştirilen ağırlıklı işbaşı eğitimlerinin, OSB'lerde üretime destek olacak nitelikli insan kaynağını geliştirme açısından yüksek potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan, OSB'lerde özellikle mesleki eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılması teşvik edilmelidir.

OSB'lerde bulunan mesleki ve teknik Anadolu lisesi ve mesleki eğitim merkezlerinde öne çıkan mesleki alanların bazı illerde OSB'lerdeki üretim alanları ve ildeki çalışma alanları ile uyumlu olmadığı görülmüştür. OSB'de üretimi öne çıkan alanlar dışında verilen mesleki eğitim, ilgili OSB'deki işbaşı eğitimlerine yönelik fırsatlardan yeterince yararlanılamamasına yol açabilmektedir. MEB, 2023 Vizyon Belgesindeki amaçlar doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimin niteliğini artırmak amacıyla sektör ile işbirliği kurmak için birçok adım atmıştır (Özer, 2018; Özer, 2019). Bu kapsamda Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim, sektörel üretim ve çalışan profiline iller düzeyinde incelenmesini sağlayan Mesleki Eğitim Haritası oluşturulmuştur. Mesleki Eğitim Haritasında yer alan güncel veriler, ildeki üretim ve çalışma alanları ile birlikte mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin dağılımını içermektedir. OSB'lerde bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında açılacak mesleki alanlara karar verilmesi sürecinde OSB'deki üretim alanları ile birlikte Mesleki Eğitim Haritasından sağlanacak verilerin kullanılması yararlı görülmektedir. Bu yolla meslek alanlarının açılmasında OSB'deki üretim, il düzeyinde üretim ve istihdama ilişkin birçok unsur dikkate alınmış olacak, üretim alanları ile eğitim alanları daha uyumlu hale getirilebilecektir.

Kaynaklar

- Bayülken, Y. ve Kütükoğlu, C. (2012). *Organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, teknoparklar* (Düzeltilmiş 4. Baskı), TMMOB Makine Mühendisleri Odası, Ankara.
- Çetin, M., ve Kara, M. (2008) Bir kalkınma aracı olarak organize sanayi bölgeleri: Isparta Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31, 49-68.
- European Commission, (2018). *Opinion on The Future of Vocational Education and Training Post 2020*. Employment, Social Affairs & Inclusion Report.
- Güler, A. (1990). *Kuruluşundan günümüze kadar organize sanayi bölgeleri ve sorunları (Bursa, Manisa ve Eskişehir Organize Sanayi Bölgeleri örneği*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- MEB, (2018a). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin görünümü*. Değerlendirme Raporları Serisi, No:1. Ankara: MEB.
- MEB, (2018b). *2023 Eğitim Vizyonu*. Ankara: MEB.
- Onat, E. (1969). *Organize sanayi bölgeleri fiziki planlama esasları*. Ankara: TOBB Yayınları.
- Örnek Özden, E. (2016). *Kalkınma aracı olarak organize sanayi bölgelerini yeniden kurgulamak*. MEGARON, 11(1), 106-124.
- Özer, Y. E. (2002). *Organize sanayi bölgeleri ve kentsel gelişmeye etkileri (Manisa Organize Sanayi Bölgesi Örneği)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Özdemir, M. (1990). *Türkiye’de organize sanayi bölgeleri*. Ankara: TOBB Yayını, No: 155.
- Özer, M. (2018). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 425-435. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.284>
- Özer, M. (2019). Mesleki ve teknik eğitimde sorunların arka planı ve Türkiye’nin 2023 eğitim vizyonunda çözüme yönelik yol haritası. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(1), 1-11. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.304>.
- Pavlova, M. (2014). *TVET as an important factor in country’s economic development*. SpringerPlus. 3. K3. 10.1186/2193-1801-3-S1-K3.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2019). OSB Bilgi Sitesi: <https://osbbs.sanayi.gov.tr/default.aspx>.

EK 1. OSB'lerdeki Resmi MTAL Öğrencilerinin Eğitim Aldığı Meslek Alanlarının İllere Göre Dağılımı

ADIYAMAN	BURDUR
ADIYAMAN MİMAR SİNAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	BUCAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI	MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI	METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
METAL TEKNOLOJİSİ ALANI	MOBİLYA VE İÇ MEKAN TASARIMI ALANI
MOBİLYA VE İÇ MEKAN TASARIMI ALANI	MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI
MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI	TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI
TEKSTİL TEKNOLOJİSİ ALANI	
TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI	BURSA
YENİLENEBİLİR ENERJİ TEKNOLOJİLERİ ALANI	ATATÜRK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
AKSARAY	ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
AKSARAY TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI
KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI	MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
	METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
ANTALYA	TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI
ANTALYA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	LOKMAN HEKİM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	SAĞLIK HİZMETLERİ ALANI
ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI	TİCARET VE SANAYİ ODASI GÜRSU MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
GIDA TEKNOLOJİSİ ALANI	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
İNŞAAT TEKNOLOJİSİ ALANI	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI	ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI	
MATBAA TEKNOLOJİSİ ALANI	ÇORUM
METAL TEKNOLOJİSİ ALANI	TOBB-OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MOBİLYA VE İÇ MEKAN TASARIMI ALANI	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
PLASTİK TEKNOLOJİSİ ALANI	MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
	METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
BALIKESİR	
İMKB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	ELAZIĞ
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	ZEYCAN YILDIRIM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI	METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI	METALÜRJİ TEKNOLOJİSİ ALANI
	MOBİLYA VE İÇ MEKAN TASARIMI ALANI
ORGANİZE SANAYİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI
ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI	
ULAŞTIRMA HİZMETLERİ ALANI	ESKİŞEHİR
YENİLENEBİLİR ENERJİ TEKNOLOJİLERİ ALANI	TÜRK TELEKOM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
	GAZETECİLİK ALANI
	RADYO-TELEVİZYON ALANI

HATAY**İSKENDERUN II. OSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
 MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI

İSTANBUL**İTOSB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

İZMİR**KEMALPAŞA MOPAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 MATBAA TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

KIRIKKALE**ORGANİZE SANAYİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 RAYLI SİSTEMLER TEKNOLOJİSİ ALANI
 TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

KOCAELİ**GOSB-TADIM JALE YÜCEL MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 GIDA TEKNOLOJİSİ ALANI

HATİCE BAYRAKTAR MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI

PAGEV MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

PLASTİK TEKNOLOJİSİ ALANI

KONYA**MEHMET TUZA PAKPEN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

SELÇUKLU MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI
 MOBİLYA VE İÇ MEKAN TASARIMI ALANI
 MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI

MARDİN**FEHİM ADAK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
 GIDA TEKNOLOJİSİ ALANI
 KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI

NİĞDE**75. YIL MEHMET GÖKER MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ALANI
 GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ ALANI
 MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ
 TEKSTİL TEKNOLOJİSİ ALANI

FAİK ŞAHENK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 İNŞAAT TEKNOLOJİSİ ALANI

OSMANİYE**YOLBULAN-BAŞTUĞ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

SAKARYA**ÜMİT ERDAL MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

TEKİRDAĞ**DERİ SANAYİCİLERİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI
 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI
 METAL TEKNOLOJİSİ ALANI

TRABZON**BEŞİKDÜZÜ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ (OSB) MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ALANI
 ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI
 MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI
 TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI

YOZGAT**FATİH MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

KONAKLAMA ve SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI
 YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANI

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 PLASTİK TEKNOLOJİSİ ALANI
 TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi
No:6 • Haziran 2019